

debet, arg. l. non est singularis, 176. ff. de reg. jur. Atque ita, ultra Clarum nostrum, & ab eo relatus hic, censent Jacobus, de S. Georg. in tract. feud. verb. dicitur vasalli, n. 9. & 11. Ruinus conf. 37. n. 4. libro 1. Praes. Papiens. in sum. libell. qua igitur ad revoc. feud. verb. necessarios est ex liberis, num. 8. Guid. Papiens. decis. de sep. 164. Matth. de Afflic. decis. Neapol. 385. n. 70. Paris. conf. 1. n. 18. & conf. 101. n. 116. libro 1. Anton. Gabr. Roman. in tractat. reg. libro 7. rubr. de crim. conel. 9. n. 10. Sonsbecc. in Comment. in usus feud. parte 13. n. 74. Hanneron. libro 3. de feud. c. 13. Vult. libro 1. de feu. c. 11. n. 59. Mozz. de feud. tit. fin. n. 40. & n. 105. Schneidev. de feud. parte 8. c. 2. n. 10. Duaren. de feud. c. 15. n. 14. Gail. libro 2. obser. 51. n. 1. & libro 2. de pace publ. c. 3. n. 10. Hartm. pract. q. libro 2. tit. 54. de feud. obs. 27. Schrad. in tract. feud. 2. parte 9. partit. prin. sect. 8. n. 14. & Roenthal. in tract. juris feud. c. 10. conc. 41. n. 1. & segg. alique complures, ab his allegati.

Hinc verissime, & receptissima sententia non obstat, quod textus in tit. 24. libro 2. F. utatur verbo presentis temporis amittit: adeoque significet, quod si vasallus intra annum, & diem non petierit investituram, ipso jure feudo privetur. Nam quod vasallus ex dicta causa non ipso jure feudum amittit, colligitur ex d. tit. 24. ubi textus loquitur per verbum futuri temporis carebit. At quando lex loquitur per verba futuri temporis, non importat ipso jure privationem: sed requirit sententia privativa. Proinde praecedens verbum (amittit) quod est presentis temporis, explicationem recipit ex verbo carebit, futuri temporis, perinde ac si Feudista dixisset: vasallus ob non petitam investituram renovationem tum amittit feudum, quando deprehensus, & judicatus fuerit, non habuisse causam non petenda intra legitimum tempus renovationis. H. d. c. 14. pag. 392. Reliquae rationales, quibus dissentientes nonnulli nituntur, propter sui levitatem confutatione non indigent. Ceterum praedictae regule exceptiones non contemnendas, post alios, referunt Vultejus d. c. 11. n. 60. & Schrad. d. parte 2. nona partit. prin. sect. 8. n. 21. cum seq. HARR.

QUESTIO LXIII.

SUMMARIA.

EX CLARO.

1 Dominus recipiens servitium a vasallo an censetur illi remunerare caducitatem, quam prius incurrit.

EX ADDITIONIBUS.

1 An & quatenus dominus, qui intra legitimum tempus servitium a vasallo investituram non petente, recipit, vasallo ingratitude remississe videatur, remissive.

Uero, nunquid dominus, qui post ingratitude nonnulli vasalli recepit ab eo servitium, censetur (a) illi remississe ingratitude, & poenam? Resp. quod si ignorabat vasallum a feudo cecidisse, non censetur illi remississe caducitatem. Et hoc approbat communiter DD. ut ait Grat. conf. 2. n. 75. lib. 1. Nam ignorantis nulla est voluntas. Si vero sciebat eum cecidisse, tunc, quod censetur remississe, nisi in receptione servitii fuerit (b) protestatus, se id recipere salvo jure caducitatis. Vide in hoc proposito, quae dixi supra q. 49. vers. Sed pone.

ADDITIONES.

[a] Censetur illi remississe ingratitude. An, & quando dominus, qui post annum, & diem servitium a vasallo, qui investituram non petiit, recipit, vasallo ingratitude commissam remississe censetur, monitum est supra ad quest. 49. n. 10. & fultus declarant, praeter Clarum nostrum Sylvanus de feudis recognit. q. 80. Thomas de Martin. de generibus & qualitat. feudor. titulo 2. parte 2. de feudo ex pacto, & c. n. 80. Schneidev. de feud. parte 5. nu. 31. Nicol. Mozz. de sustin. feud. n. 48. Sonsbecc. in Comment. ad usus feud. parte 11. n. 22. vers. fultus. Jozzo. Aurel. Corbul. in tract. emphyt. c. 5. nu. 33.

Dec. conf. 76. nu. 100. vol. 1. Schraderus in tract. feud. parte 6. c. 2. n. 78. & segg. Vult. libro 1. de feud. c. 11. n. 63. & segg. alique ab his designati. HARR.

(b) Fuit protestatus. Hic etiam nota, quod si dominus recipiat ab emphyteuta canonem reservando sibi jus caducitatis, ipsum jus caducitatis sibi confirmatur, per Jas. in l. si post moram, col. 8. circa fin. ff. de eo quod cer. loco, h. vero receperit pro eo anno, pro quo ratione solutionis vult rem ipsam incidisse in communium, sibi praedictat: commune dixi plene in mea collecta, in verbo, Dominus, vide ibi. GIACH.

QUESTIO LXIV.

SUMMARIA.

EX CLARO.

1 Jus privandi vasallum feudo an transeat ad heredem domini. 2 Et quid si culpa erat talis, propter quam vasallus ipso jure cecidisset a feudo.

EX ADDITIONIBUS.

1 Hares domini non agit ad privationem contra vasallum, si dominus in vita tacerit.

Pone, vasallus commisit causam, propter quam poterat feudo privari, dominus autem priusquam querelaret, decessit: Quæro nunquid jus privandi vasallum transeat (a) ad heredem ipsius domini? Resp. quod si dominus in vita non querelavit, tale jus non transit ad heredem, Ita dicit gl. in c. 1. §. in verbo, Concluserit, quib. mod. feu. ann. & est communis DD. sententia, ut dicit Curt. jun. de feu. in 4. par. in ult. particula, in 2. dubitatione. Hanc etiam sententiam dicit esse communiter receptam Ripa in l. fin. n. 237. C. de revoc. donat. Quae tamen intelligenda est, ut procedat, quando dominus scivit culpam vasalli & de ea conquestus non est: fecis (b) autem si non fecisset. Nam eo casu utique transit ad heredem. Et hæc fuit doctrina Jacob. de Belvis. in d. §. 1. quam omnes DD. sequuntur, ut ait Jaco. in verb. Dicitur vasalli, el. 1. n. 51. faciunt, quae dixi supra q. praecedenti.

Sed quid si culpa erat talis, pro qua vasallus esset ipso jure privatus feudo? Resp. quod idem dicendum est. Adhuc enim si dominus sciebat querelam non fecerit, sed tacerit, non transmittit ad heredem jus revocandi feudum. Et ita tenent omnes Scribentes, ut dicit Mol. in consuetud. Paris. feud. §. 30. n. 127. in fin. Nam conclusio Doctorum solummodo fundatur in conjecturata mente domini, qui ex quo non querelavit, videtur remississe: quæ ratio pariter militat, si ipso jure, si per sententiam privetur feudo. Et ideo ubicunque apparet de voluntate domini in contrarium, puta, quia revocasset injuriam ad animum, vel hujusmodi, tenendum esset, quod transmitteret jus privationis ad heredem.

ADDITIONES.

[a] Transeat ad heredem. De ista communi opin. vide etiam per Senatum Podemon. dec. 77. n. 11. GIACH. Nunquid jus privandi vasallum transeat ad heredem? Hares & domini ob feloniam commissam, si dominus actionem contra vasallum vivus, cum poterat, non intentaverit, vasallum actione illa convenire non potest, per gloss. in c. 1. §. porro, qua fuit prima caus. benef. amitt. ubi Bald. n. 3. Alvarott. n. 3. & Praeposit. n. 2. Et notant quoque praeter Clarum hic nostrum Sylvanus de feudis recognit. q. 8. & segg. Ferris de Puteo de reintegrat. feud. c. 21. n. 1. cum seq. Ferris Jacobi in practice. in forma libelli de condit. ex moribus pro feudo aperto, sub c. de caus. ex quibus feud. amitt. nu. 5. Ferrarion. practice. in forma libelli ad revoc. feud. super verbo, vito iustitiam invidiam n. 2. Vultejus lib. 1. de feud. c. 11. n. 68. & Borchol. in Comment. in consuetud. feud. c. 8. n. 154. & segg. alique per hos adducti, HARR.

(b) Si

(b) Secus. J Adverte, quod ubi Princeps haud potest divestire vasallos, quod potest tamen in tali feudo novum modum, & tormam succedenti adhibere, per Rolan. in conf. 3. n. 137. & 138. libro 1. Item adverte, quod ubi vasallus commisit delictum, ob quod feudum revertitur ad dominum immediate, si post declarationem restituatur a Principe, quod intelligatur restitutus, ad feudi recuperationem, per Alex. in l. Galus, §. & quid sit tantum, ante n. 29. ff. de lib. & posth. GIACH.

QUESTIO LXV.

SUMMARIA.

EX CLARO.

1 Jus privandi vasallum feudo an transeat contra heredem vasalli.

EX ADDITIONIBUS.

1 Si vasallus, qui ob culpam admissam feudo privandus erat, moriatur, cum dominus adversus ipsum actionem ad privationem feudi nondum instituerit: an & quatenus contra heredem illius vasalli actio ad privationem feudi institui possit. 2 Feudo ipso jure commissio, an & quatenus contra heredem vasalli agi queat, etiam non convento vasallo vivo.

Uero nunc, quid e converso: Pone, vasallus commisit feloniam, vel aliquid aliud, propter quod ceciderat a feudo, sed tamen priusquam dominus querelam contra eum institueret, decessit, nunquid (a) poterit dominus hujusmodi querelam proponere contra heredem (b) ipsius vasalli, & cum feudo privare? Resp. quod non, nisi essemus in casibus, in quibus (c) vasallus privatur feudo ipso jure, vel ex dispositione juris, vel ex forma pacti appositum (d) in investitura; tunc enim bene posset querela proponi contra heredem. Ita dicit Bal. in c. Imperialem, §. insuper, n. 7. de prohib. feud. alien. per Frid. quem omnes sequuntur, ut dicit Jac. de feu. in verbo, Dicitur vasalli, el. 1. nu. 53. circa fin. Quam opin. ego sequer, ubi delictum esset adeo notorium, & inexcusabile, quod nullo pacto negari, aut defendi posset. Sed si egeret aliqua probatione, vel posset aliquo colore excusari, mihi nunquam placuit, quod feudum posset hoc casu ab herede vasalli revocari: est enim valde iniquum, ut de delicto mortui, qui se defendere non potest, agatur ad praedictum heredem, qui non deliquit. Et cum semel iste casus in facto contigisset, ita consului. Dicebam etiam, quod licet ille casus esset, in quo vasallus erat ipso jure privatus feudo, neque requirebatur sententia, tamen ex quo agebatur contra heredem, vel agnatum, qui erat vocatus ex tenore investiturae, non poterat ab eo auferri feudum, nisi praecedente sententia, & processu, ex quo iste est tanquam tertius possessor. Et tandem post longam item res fuit composita, feudo remanente apud filium ipsius vasalli, qui deliquerat.

ADDITIONES.

[a] Nunquid poterit dominus hujusmodi querelam proponere contra heredem? Si vasallus, qui ob culpam commissam feudo privandus erat, moriatur, cum dominus adversus ipsum actionem ad privationem feudi nondum instituerit, contra heredem istius vasalli actio ad privationem feudi institui haud poterit: si modo dominus vasallo adhuc vivente seiverit; culpam ejusmodi ex qua feudo privandus sit, commissam esse, & praeterea adversus ipsum agere poterit, neque tamen egerit, per gl. in c. 1. §. insuper, in verb. non succedit, de prohib. feud. alien. per Frid. ibique Bald. n. 5. Alvar. n. 4. & Afflic. n. 15. Borchol. in consuetud. feud. c. 8. n. 155. Sonsbecc. ad usus feud. par. 12. n. 31. Menoc. conf. 99. n. 182. Myning. cons. 3. obser. 67.

cofque cum aliis referens Vult. lib. 1. de feud. c. 11. n. 66. HARR.

[b] Contra heredem. J Dixi supra ad qu. 60. sub 1. apposit. ex Jaf. GIACH.

[c] In quibus vasallus privatur feudo ipso jure. Si culpa a vasallo commissa sit ejusmodi, ut vasallus ipso jure feudo privetur: tunc, etiam si adversus vasallum viventem dominus actionem non instituerit, haeres tamen vasalli defuncti nihilominus a domino conveniri poterit, & adversus ipsum ad privationem agi: ut, post plures alios, docent Borchol. d. c. 8. n. 155. Menoch. conf. 304. n. 47. & Roenthal. in synopsi. totius juris feud. c. 10. conel. 106. Hujusque doctrinae ratio in eo posita creditur: quod gl. in l. 3. §. quod autem ait, ff. quod quisque juris in alium fiat & c. affirmat, quod illis casibus quibus pena ipso jure incurritur, actio in heredem delinquentis competat, etiam adversus ipsum delinquentem non sit tentata. Quam doctrinam communiter, & regulariter esse receptam traicit Hartm. Pistor. q. 35. lib. 1. Tamen non desinit, qui ne illis quidem casibus actionem adversus heredem standam esse statuunt: eo quod illis casibus opus sit sententia judicis declaratoria. Ubi autem declaratoria opus est, pena adversus heredem non transeat, per notata Bartoli in l. ejus, qui declaratorum 29. ff. de jure fisci. Quam pugnam conciliare videtur hic Clarus nolles, & Pistoris ad q. 35. n. 11. prout eum citat Vultejus d. c. 11. n. 67. HARR.

[d] Pacti appositum in investitura. Insuper hic una pulcherrima questio. Pone vasallus alium constituit in eadem re, & secandus vasallus feloniam committit, vel culpam privatione feudi dignam: modo quaeritur, ad quem eorum revertatur feudum dic ad primum. Vide per Alex. in l. possideri, §. ex contrario, n. 38. ff. de acquir. poss. GIACH.

QUESTIO LXVI.

SUMMARIA.

EX CLARO.

1 Feudum privato vasallo, an aperiatur domino, vel agnatis. 2 Et quid in feudo novo. 3 Et quid si sit antiquum. Et quid in agnatis collateralibus ipsius vasalli delinquentis. 4 Et quid si feudum sit concessum pluribus aequè principaliter. 5 Et quid si vasallus privetur feudo ex aliquo delicto, non concernente directo personam domini. 6 Et an aperiatur omnibus agnatis indistincte. 7 Et quid si privetur propter alienationem ipsius feudi domino irrequisto factam. 8 Et quid si privetur ex eo, quod fuerit contumax in associatione Imperatoris Romani proficiscentis ad suscipiendam coronam Imperii.

EX ADDITIONIBUS.

1 Feudum vasalli delicto admissum, cui aperiatur, remissive. 2 Cuiusmodi feudum ob alienationem, a vasallo illicitè factam, commissum cadit, remissive.

Uero, quando vasallus privatur feudo, cui aperiatur ipsum feudum, scilicet an domino, vel agnatis? Resp. Debes scire, quod quatuor modis principaliter feuda finiuntur, scilicet morte vasalli, siue sine linea, renunciazione, delicto, & alienatione. Si feudum statuit morte vasalli, quia scilicet ejus linea, sui progenies in ipso delicit, nulli dubium est, quod aperiatur domino. An autem agnati proximiores vasalli defuncti possint petere se de ipso feudo investiri, dicam infra q. 87. Si finitur renunciazione vasalli, cui eo casu feudum aperiatur, dixi supra qu. 34. Restat ergo, ut videamus, quando (a) feudum finitur delicto, vel (b) alienatione, cui applicetur? Et hoc casu, secundum Doct. distinguendum est inter species delicti. Nam si culpa, aut delictum, propter quod vasallus privatur feudo, est tale, quod de directo offendat dominum, tunc feudum revertitur

tur ad ipsum dominum, exclusis filiis, vel agnatis ipsius vasalli delinquentis.

Et hæc quidem conclusio de plano procedit, quando feudum est novum. Nam hoc casu proculdubio aperitur domino, exclusis agnatis, & descendentes ipsius vasalli. Et in hoc consentiunt omnes Doct. ut dicit Alvarott. in c. 1. §. denique, post n. 8. vers. Et prima conclusio, que fuer. causa benef. amitt. Et dicit Jacob. de feud. in verbo, Distique vasalli, el. 1. n. 58. quod hanc conclusionem communiter sequuntur Doct. Dicit etiam Curt. jun. de feud. in 5. parte, in 1. conclusione, quod in feudo novo hæc conclusio est per omnes indifferenter approbata, quem refert Paris. conf. 1. n. 17. lib. 1.

Sed si feudum sit antiquum, tunc si queratur de filiis, aut descendentes ipsius vasalli delinquentis, ferre omnes in hoc conveniunt, quod eis exclusis, feudum revertatur ad dominum, & est magis communis opin. ut attestatur Alexan. conf. 30. n. 4. lib. 6. quod est duplicatum conf. 60. lib. 3. Sed in agnatis collateralibus vasalli delinquentis Doctores sunt varii. Nam multi tenuerunt, quod hoc casu feudum non aperitur domino, sed agnatis. Et ita tenent Andr. de Ifern. in d. §. denique. Multi vero tenuerunt contrarium, quod scilicet etiam hujusmodi feudum hoc casu aperitur domino, non agnatis. Et hæc est communis conclusio, ut attestatur Curt. jun. in d. 1. conclusione, quem refert Grat. conf. 2. n. 5. lib. 1. Hanc etiam esse communem, & veram doctrinam affirmat Joan. de Ana. conf. 32. nu. 5. Dec. consil. 44. num. 30. Gozad. conf. 84. nu. 3. Hæc tamen opin. mihi nunquam placuit. Videtur enim iniquum, quod vasallus possit delinquendo excludere agnatos a feudo eis debito virtute primæ investituræ, absque aliquo eorum facto, aut culpa. Nihilominus in practica forte propter auctoritatem Doct. illa obtineret.

Sed in omnem casum, ista conclusio non haberet locum, quando tale feudum ita esset concessum: Titio, & ejus hæredibus, de uno ad alterum revertendo, vel Titio, Scio, & Caio, omnibus principaliter, vel in solidum, vel attentis meritis singulorum: nam his casibus, ex quo unusquisque de per se principaliter consideratur, unius culpa aliis non nocet. Ita tenent Bald. in d. §. denique, nu. 1. quem post omnes sequuntur, ut ait Jacob. in d. verbo, Distique vasalli, post n. 58. vers. Quarto limitabit. Et post eum dicit Zal. de feud. in 10. parte, in 2. part. conclus. 4. vers. Tertio fallit, quod hanc doctrinam tenent communiter Doctores.

Aut vero vasallus privatur feudo ex alio delicto, vel culpa, non concernente directo personam domini, & hoc casu si feudum est novum, applicatur domino, & in hoc nemo discrepat, ut dicit Curt. jun. in d. 5. parte, in 2. conclusione. Si vero est antiquum, revertitur ad agnatos, non autem ad dominum. Ita tenent Andr. de Ifern. in d. §. denique. Et ista conclusio est per omnes approbata, ut dicit Curt. jun. in d. 5. parte, in 3. conclusione. Hanc etiam esse communem opin. attestatur Alexan. in l. si finita, §. si de vestigialibus, col. 15. ff. de damno infect. prout illum refert Dec. conf. 252. post n. 6. licet ego non reperiam Alexan. ibi hoc attestantem. Ita etiam dicit communiter teneri Præpositus in d. c. 1. §. penult. quem refert Zal. de feud. in d. 10. parte, in 2. particula, in 5. concl.

Sed quæro, an hoc casu aperiat omnibus agnatis indistinctè? Respond. quod non, sed excluduntur filii, & omnes descendentes, item etiam transfærales agnati, intra quartum gradum. Ita tenent Jacob. de Belvis. in c. 1. §. si vasallus culpam si de feudo fuer. controvers. Et est communis opin. ut dicit Ruin. conf. 23. num. 32. libro 5. Quæ opinio mihi semper visa fuit dura, ut dixi supra vers. Sed si sen-

dum. Tamen præsupposito, quod sit vera, recipit unam singularem limitationem, ut scilicet non procedat, nisi in feudo simpliciter recepto, quod aliqui appellant informè, puta, concedo tibi hoc castrum in feudo. Secus autem si feudum fuisset receptum a patre, vel avo ipsius delinquentis expresse pro te, & liberis, vel pro te, & filiis, vel hujusmodi. Nam eo casu admittuntur indistinctè omnes agnati, & filii ipsius delinquentis. Ita tenet Cynus in l. 2. C. de liber. & eorum liber. quem in hoc ceteri Scribentes sequuntur, ut dicit Alexan. in d. §. de vestigialibus, n. 29.

Sed quid si vasallus cadat a feudo, eo quia ipsum feudum irrequisito Domino alienaverit, nunquid hoc casu feudum devolvitur ad dominum, an autem ad agnatos? Respond. in hoc articulo varii fuerunt Doctores opin. Nam aliqui simpliciter dicunt, quod desertur domino, non autem filiis, vel agnatis. Et hanc opinionem dicit esse magis communem Arct. consil. 14. post num. 11. vers. venio ad secundum, quem refert Socin. jun. conf. 77. num. 139. lib. 1. Alii vero distinguunt inter filios, & agnatos, & dicunt, quod factum vasalli alienantis irrequisito domino nocet filiis, sed non nocet aliis agnatis. Et hanc opin. dicit esse communem Ruin. conf. 114. n. 16. lib. 1. & conf. 11. n. 10. lib. 4. Alii vero aliter distinguunt, scilicet inter feudum novum, & feudum antiquum, & dicunt, quod si feudum est novum, revertitur ad dominum: si vero antiquum, revertitur ad agnatos. Et hanc opin. dicit Curt. jun. in d. 5. parte, in 4. conclus. quod tenet gloss. in cap. 1. §. hoc quoque, de success. feudis, quam dicit esse per omnes approbatam. Et hæc quidem distinctio satis bona ratione sustinetur. Nam in feudo novo ex quacunque causa vasallus eo privetur, etiam si non concernat injuriam domini, tamen ipsum feudum semper ad dominum revertitur, exclusis descendentes, & agnatis omnibus. Et hæc est clara, & expedita conclusio, ut dicit Curt. jun. in d. 5. parte, in 2. conclusione, subdens, quod ab ea nullum invenit discrepantem. Pro qua facit conclusio Andr. de Ifern. de qua supra pluries facta est mentio, maxime in quest. 41. vers. Et hæc quidem, quod scilicet de feudo novo potest vasallus ad sui libitum disponere in præjudicium agnatorum. Ergo, & delinquendo, vel alienando, poterit eis præjudicare. Secus autem est in feudo antiquo, in quo vasallus non potest agnatis alienando, aut delinquendo præjudicare, ut dixi supra. Ideo si illud alienet, non domino, sed ipsius agnatis deseri debet. Et hanc opin. quod scilicet deservat agnatis, non autem domino, quam (ut dixi) tenuit gloss. in d. §. hoc quoque, dicit esse veram, & magis communem Bald. in d. cap. 1. §. denique, que fuer. pri. causa benef. amitt. prout illum refert Ruin. conf. 166. num. 5. lib. 1. Ego tamen non reperio Baldum ibi attestari de communi, licet dicat, quod hæc opinio vera est. Hanc etiam opin. dicit esse magis communem Joan. Rayn. in c. Imperialem, §. pena, de probib. feud. alien. per Fridr. quem refert Jacob. de feud. in verbo, Et cum pacto de non alien. n. 30. Alexan. conf. 30. nu. 17. in fin. libro 1. quod est duplicatum conf. 2. in 5. vol. quem refert Ruin. conf. 7. num. 12. lib. 1. & conf. 45. num. 19. eod. volum. Curt. jun. in d. 4. conclusione, in fin. verb. Ruin. conf. 2. post num. 2. lib. 1. Zal. de feud. in 10. parte, in 2. particula, vers. Quarta conclusio, ubi dicit, quod ita communiter tenetur. Et hæc conclusio nedum habet locum, si talis alienatio facta sit per vasallum in actu inter vivos, sed etiam si facta sit per viam legati. Et ita hanc opin. dicit esse magis communem Alexan. in d. conf. 30. num. 17. Hanc etiam opin. quod scilicet deservat agnatis, se-

sequitur Socin. jun. conf. 112. num. 2. dicens, istam esse communem, & verissimam conclusionem, quod feudum antiquum alienatum per vasallum sine consensu domini, non ipsi domino aperitur, sed filiis, aut agnatis ipsius vasalli, ut sic ipsi saltem post mortem alienantis possint illud recuperare. Quam conclusionem attestatur esse magis communiter approbatam idem Socin. jun. in d. conf. 77. n. 121. lib. 1. & conf. 101. nu. 6. lib. 2.

Ego alias in illa causa, de qua supra mentionem feci, consului, quod indistinctè, & ex quacunque culpa vasallus feudo privetur, tam alienationis, quam felonie, vel alia, si feudum est tale, de quo vasallus possit libere disponere in præjudicium agnatorum, semper feudum aperitur domino, non autem filiis, vel agnatis. Si vero vasallus non potest de feudo in præjudicium agnatorum disponere, nunquam feudum aperitur domino, sed ipsi agnatis, quibus jam ex tenore investituræ erat jus quæsitum. Neque scio videre aliquam bonam rationem differentie, cur qui non potest mihi præjudicare alienando, etiam cum consensu domini, debeat posse mihi præjudicare alienando sine ejus consensu, vel aliter delinquendo: & text. in §. denique, posset evitari tenendo, quod procedat solummodo in feudo antiquo informi, scilicet concessio simpliciter alicui, nulla facta mentione filiorum, aut descendendum. Secus autem in feudo antiquo, quod esset expresse ex pacto, & providentia. Et hæc opin. iudicio meo est verior, & æquior, licet forte propter commun. opin. Doct. difficile esset illam suslinere in practica.

Non omitto etiam, quod est unus casus, in quo delictum, sive injuria non respicit principaliter dominum, & tamen vasallus privatur feudo, & feudum devolvitur ad dominum, exclusis agnatis omnibus: Quando scilicet vasallus requiritus, ut associet Imperatorem proficiscentem Romanam, pro suscipienda Corona Imperii, fuit contumax, & inobediens. Ita dicit gloss. in cap. 1. §. fin. in glossa finali de pace juramento firmanda: licet in libro meo sit sub Rubrica de alodiis, & male, quam glossam sequuntur communiter Scribentes, ut dicit Curt. jun. in d. 5. parte, in 1. conclusione, col. 2. vers. primam, quam tamen ego non sequerer in feudo antiquo, quod esset ex pacto, & providentia, ut supra dixi.

ADDITIONES.

[A] Quando feudum finitur delicto. Feudum vasalli culpa, sive delictum amissum ad quem pertinet, post Clarum nostrum, latissime, & accuratissime explicat Hartman. Pistor. li. 2. quest. 15. & 16. Somsbecc. in Comment. ad usus feud. p. 13. Vult. libro 1. de feud. c. 11. n. 69. & seqq. Borcholt. in Comment. in consuet. feud. c. 8. n. 150. cum seqq. D. Bocerus class. 5. disp. 20. th. 140. & seqq. Henricus à Rosenthal. in tract. juris feud. c. 11. concl. 1. & aliquot seqq. alique plurimi per eum recentissimi. HARP.

[B] Vel alienatione. Cui feudum ob alienationem à vasallo illicite factam commissum cedat, post Clarum nostrum hic nu. 7. & ab eo relatus, abunde declarant Joan. Borcholt. d. cap. 8. n. 142. cum seqq. Hartman. Pistor. d. libro 2. quest. 17. Gall. lib. 2. observ. 50. num. 11. & 12. Vultejus d. cap. 11. num. 74. & seqq. Rosenthal. dist. tractat. feud. cap. 9. memb. 2. concl. 64. & multis seqq. alique innumeri ab eo congesti. HARP.

QUÆSTIO LXVIII.

SUMMARIÆ.

EX CLARO.

1. Ingratitudo Prælati an nocet Ecclesie.

EX ADDITIONIBUS.

1. An, & quatenus propter ingratitude Prælati feudum revertatur ad dominum.

Quæro, an propter (a) ingratitude Prælati feudum concessum ecclesie, revertatur ad dominum. Respond. quod sic: solummodo tamen ad vitam ipsius Prælati ingrati, & quatenus spectabat ad ejus mensuram. Ita tenent omnes Scribentes ubique, ut dicit Molin. in consuet. Paris. feud. §. 30. n. 62. ubi etiam dicit, quod ita observatur. Est iudicio meo rationi consentaneum, ne Ecclesie, & successor sine culpa ob alterius ingratitude damnum patiantur.

ADDITIONES.

(a) Propter ingratitude. Adverte ad unum, quod nec pares curie, nec iudex secularis possunt esse iudices: dixi supra ad q. 60. in contrarium tamen vide per Clar. infra q. 90. vers. sed quid sit dominus. GRACH. An propter ingratitude Prælati, &c. Feudum ad mensuram Prælati pertinens feloniam ipsius amittit, & domino, saltem quando in Prælati in vivis, & administratione est, applicatur: eo vero mortuo, sive remoto, ad successorem ejus in prelatura revertitur. Ita præter Clarum nostrum scribunt, & sentiunt Gloss. Belvis. Henr. Bald. Laudens. Alvarott. Præposit. Ravenn. Amitt. Schenck. Baro, Balzaranus, & alii in cap. 1. §. fin. de capitulis Corradi, rit. 40. libro 2. F. Jacob. Aradizon. in sum. tit. quibus mod. feud. emitt. rubr. 63. Capyc. in invest. feud. cap. feudatariorum delicta, col. 2. §. Prælati delictum pag. 156. Duaren. de feud. c. 15. n. 6. Hammeton. de feud. libro 3. cap. 10. & alii quos refert Rosenthal. in tractat. juris feud. c. 10. concl. 3. ubi illud explanatius pertractat. HARP.

QUÆSTIO LXVIII.

SUMMARIÆ.

EX CLARO.

1. Dominus qui non facit justitiam vasallo, an privetur proprietate feudi.

EX ADDITIONIBUS.

1. Quibus ex causis vasallus privatur feudo, ex istlem dominus privatur proprietate.
2. Statutum in uno correlativorum extenditur ad aliud.
3. Dominus proprietate privatur, si vasallo non fecerit justitiam.

Quæro, nunquid (a) dominus qui non facit justitiam vasallo, privetur proprietate feudi? Respond. quod sic. Ita tenet gl. in c. 1. item qui domino, in verbo, Justitiam, que fuit prima causa benef. amitt. & illam gl. Doctores sequuntur, ut dicit Jacob. de feud. in verbo, Distique vasalli, el. 1. nu. 24. ex quo enim ex tali causa vasallus privatur feudo, ut est text. expressus in d. §. item qui domino, præter etiam dominus debet proprietate privari, quod tamen argumentum mihi non placet, ut sæpe dixi.

in 1. reg. vers. Secundo singulariter limitate, & Zafi. de feud. in 8. parte, in 2. paricula, vers. supradicta conclusio subdens, quod ita tenent communiter Doctores. Et ratio est; quia ex quo tale feudum in feminis originem habuit, non est inconveniens, quod successivae etiam feminae ad illud admittantur.

6 Sed quid in feudo (e) empto, nunquid feminae succedent? Respon. quod in hoc sunt opin. inter Doct. varie. Nam Andr. de Iern. in d. cap. 1. §. hoc autem. tenuit quod etiam in feudo empto feminae non succedant. Et hanc esse communem opin. attestatur Brun. conf. feudali, 18. n. 9. Contrariam autem sententiam, quod imo a successione hujusmodi feudi femina non excludatur, tenuit Odofred. in summa, qui possunt succedere in feud. & hanc dicit esse communem Dec. conf. 390. nu. 7. Paris. conf. 4. num. 39. lib. 1. referens Curt. jun. attestari in d. l. reg. 1. vers. Sexto limitate. Et hanc opin. Odofred. mihi magis placet, quam credo esse magis communem, & veriorum, quia revera tale feudum emptum non habet propriam naturam feudi, ut dicit supra quest. 16. vers. Sed quare. Quam tamen intelligo, ut procedat, nisi ex investitura ipsius tenore essent expresse vocati masculi, non autem femina. Nam eo casu crederem feminas esse excludendas, etiam si masculi non extarent: principaliter enim in successione feudorum attendimus tenorem investiturae, in qua si solum essent nominati masculi, appareret de mente concedentis, quod feminae non admitterentur. Addunt alii quod ad hoc, ut femina possit in feudo empto succedere, duo requiruntur. Primum, quod feudum fuerit iusto pretio emptum. Secundum, quod pro ipso feudo nullum servitium sit praestandum. Et hanc dicit esse communem opin. Socin. jun. conf. 65. post mem. 16. vers. vel tertio lib. 1. Sed haec declaratio in secundo requisito mihi non placet, quia eam tenendo, redditur omnino superflua, & inanis praedicta conclusio: Nam femina semper est capax feudi, quando pro eo nullum servitium praestatur, sive sit emptum, sive non, ut statim dicam.

7 Ulterius quaero, an mulier sit capax feudi, pro quo nullum (f) praestatur servitium? Resp. quod sic. Ita tenet Bald. in cap. 1. §. quia, num. 19. qui feud. dare poss. & hanc opin. dicit esse communem Curt. jun. in d. 1. reg. vers. 5. limitate. prout illum refert Paris. conf. 4. n. 19. lib. 1. & conf. 12. eod. vol. & conf. 23. n. 30. eo. vol. nisi tamen verba investiturae repugnent.

8 Item quid si (g) feudum concessum sit pro certo servitio, quod ita potest praestari pro femina sicut per masculum, nunquid ad tale feudum femina admittetur? Resp. quod sic. Ita tenet Jac. de Belvis. in cap. 1. §. quia etiam, in tit. Episcopum, vel Abbatem, quem sequuntur omnes Feudistae, ut dicit Gozad. conf. 56. nu. 13. Et est communis limitatio, ut dicit Curt. in d. prima regula, vers. Non fallit. Et licet haec duo conclusiones forte in puncto juris patenter aliquam difficultatem, ex quo non sola praestatio servitii est causa excludendi feminas a successione feudorum: tamen in practica non esset ab eis recedendum, nisi (ut dixi) verba investiturae repugnent, consuetudo contrariam interpretationem receperit, a qua, praesertim in causis feudalibus, nullo modo est recedendum, ut statim dicam.

9 Sed quidsi adfit consuetudo in aliqua provincia, vel statutum disponens, quod feminae possint in feudis succedere, nunquid in ipsa provincia feminae erunt ad successorem feudorum admittendae? Resp. quod sic. Et ita communiter concluditur, ut ait Paris. conf. 21. n. 13. lib. 1. Nam in successione

feudorum potissime attendimus consuetudinem. Cum enim feuda ipsa a principio introducta fuerint per consuetudinem; merito debent etiam ab ipsa consuetudine regulari.

Sed pone, quod Princeps, vel Imperator vestri dispensare, quod femina possit in feudo succedere, quaero, an possit hoc facere in praedictum agnatorum, qui successuri essent in feudo? Resp. quod non. Et ita communiter concludunt DD. ut dicit Socin. jun. conf. 76. nu. 18. lib. 1. Non enim potest Princeps auferre jus alteri quiritum, sed dato quod possit, saltem non deberet hoc Princeps facere.

ADDITIONES.

[A] Femina.] Hic nota, quod femina a feudo pluribus rationibus videtur excludi, quam sit clericus, ut per Soc. post alios quos citat conf. 257. n. 2. item quod femina excludatur communiter a successione feudali, quia incapax, communem plene dixi in collect. meo comm. opin. in verbo, femina, ubi vide nu. 12. & in lit. sen. & n. 10. & n. 11. ubi limitavit. Et quinque rationes, ob quas regulariter femina excludatur a feudo, assignat Bald. in l. quoties, C. de iur. & legit. GIACH.

An femina succedat in feudo.] Iure f feudali regulariter masculus tantum, non etiam feminas succedere in dubitatum est tit. 1. §. hoc autem norandum. §. tit. 8. de successione feudi, §. si filia vero, l. 1. §. tit. 11. de success. fratrum, §. 1. vers. ad filias vero, & tit. 50. a natura success. feudi, lib. 2. Hujusque ratio variis, & multis locis offerri solent. I. Quia f femina ab omnibus civilibus officiis remota est, l. 1. §. 1. & l. 2. §. 1. ff. ad S. C. Felicitia. c. 2. ff. de reg. jur. nec militaria manera, sive servitia (ob quo concedi feudum solent, tit. 24. §. item qui dominum, lib. 2. l. 1.) obire, & dominum armis in pugna iuvare, & defendere potest, juxta Bald. in l. ut, n. 1. & 7. C. de iur. & legit. Roland. a Valle conf. n. 11. vol. 1. Jac. de S. Georg. in tract. de feud. in vers. Maritio in l. 1. n. 4. Alex. conf. l. c. n. 2. vers. sed praemissi, vol. 5. Crav. conf. 6. nu. 7. vol. 1. Borcholt. in Commun. in consuet. lib. 2. c. 1. n. 19. & Vult. lib. 1. de feud. c. n. 3. & c. n. 26. II. Quia f ratione vereturie naturalis, ac honestatis publicae, mulier castius virorum, maxime si illustri fuerit, immiscere se non potest, arg. l. 1. §. secundo loco, 5. ff. de poss. l. si qua illibris 5. C. ad S. C. Ursiciana. l. optimam 14. vers. cum itaque C. de contrah. & committ. lib. 2. Bald. in d. l. ut, n. 7. C. de iur. & legit. Borcholt. d. c. n. 19. Schurz. in tract. de her. que ab intest. deserv. tit. 9. III. Quia f ob sexus imbecillitatem, seu fragilitatem (propter quam multis casibus supposita, & obiecta est, d. l. 2. §. verbi, ff. ad S. C. Felicitia.) & utilitatem naturalem, secreta domini sibi commissa retinere, adeoque ea praestare nequit, quae fidelitatis forma, feudorum iure praescripta, a vasallo exigit, tit. 5. §. 6. & 7. lib. 2. Curt. jun. de feud. par. 2. mem. 1. n. 1. Decia. conf. 58. n. 45. & 46. Somsbec. in Commun. ad usum feud. par. 9. n. 120. Vult. n. 11. de feud. c. 9. n. 26. Greg. Rotbag. in certaminis malevol. femini ac. virili. c. 13. n. 13. & c. 23. n. 9. IV. Quia f feudi successio pendet a domini concedentis voluntate; & verifimiliter haec est, ut soli masculi in feudo succedant. Quam rationem, ceteris rejectis, latius explicat D. Boccr. in tra. de iure succedendi in feudum c. 3. q. 3. pag. 124. & seq. V. Quia f vasallus inter pares eque curae iudicare debet. c. unie. de contror. feud. ep. par. term. ti. 16. lib. 2. F. & c. unie. an apud iud. vel cur. domini qui seu. deb. term. tit. 46. lib. 2. F. & quo tamen officio feminas publica lege remotas esse constat, d. l. 2. ff. de reg. jur. l. si. C. de recep. arbit. wilhel. Forner. Aurel. in Commun. feud. iud. diversis filior. parent. succed. genera, vers. iure virili filia, & c. De illis, & similibus rationibus videatur etiam Hen. a Rosenth. in tract. iuris feud. c. 7. conc. 31. n. 2. alioque pro hunc allegat. Quamvis t ergo filia vasalli arvis affluata, & militiae dedita sit: in feudo tamen succedere nequit, sicuti contra And. de Ier. ad tit. 2. de success. feudi §. hoc quoque lib. 1. F. quae adhaec Hieronym. Gazcon. in tract. de femina ad feuda rec. plen. col. 24. vers. 21. C. statuant Doct. & Almuniter, Mart. Laudens. Marth. de Affi. Loriot. & Alvar. in §. quia, de his, qui feud. dar. poss. tit. 1. lib. 1. F. Pet. Raven. in §. hoc autem norandum, eod. tit. Z. in epist. feud. par. 8. de feudi success. n. 36. Jo. Tho. de Mar. tit. 11. de feudi

femineo. n. 22. Harrman. Pistoris lib. 2. quæst. iur. quæst. 34. numer. 3. D. Boccr. diff. Tractat. de iure succedendi in feud. c. 3. q. 3. Rosenthal. d. c. 7. conc. 30. n. 14. & alii, quos hic laudat. Licet t item feudum generaliter sit concessum primo acquirenti, & ejus heredibus, sive descendentiis: attamen filii primi acquirentis, ut que hac concessione non comprehenditur, in feudo non succedunt. In feudis t enim appellatione heredes feudales, qui marces sunt, non feminae, per text. expressos in tit. 23. de alien. feudi, §. est censualis, lib. 1. F. & tit. 32. de lege Corrad. §. similiter, lib. 2. F. Valent. Forth. lib. 3. de success. c. 24. n. 4. cum seqq. Fachin. lib. 7. contror. jur. c. 3. 4. 7. 42. & seq. Myning. cent. 5. obf. 72. n. 6. Higonod. disp. 12. sub contror. 5. Z. conf. 11. n. 5. & conf. 13. n. 25. vol. 1. Decian. conf. 45. n. 14. vol. 1. Rosenth. d. c. 7. conc. 31. n. 1. Præterea t in tantum a feudi successione femina excluditur: ut neque illo casu, quo feudum alieni, & hereditas, ejus quibuscumque datum fuit, admitti videatur; cum appellatio heredis, iure feudorum ad filios duntaxat vasalli pertinet, ut modo ostensum: & dictio, t quibuscumque, restringenda sit ad personas habiles, & intelligenda juxta materiam subiectam, arg. l. ult. & ibi gl. C. sine consue, vel reliquis feudum comparari non posse, l. 1. ff. uniusquisque, C. de SS. Eccl. l. 1. ibi, quibuscumque, ubi gl. C. de fide instrum. c. 1. §. ut de iurejur. in 6. Bald. in c. 1. §. donato, n. 4. qualiter olim porras feud. alien. tit. 9. lib. 2. F. & ibidem Mart. Laudens. Prapof. & Schenck Baro, Alex. conf. 30. n. 11. vol. 1. Cort. conf. 199. n. 69. vol. 2. Rub. conf. 110. n. 9. Dec. conf. 171. n. 6. & conf. 185. vers. secundo respondentur, & conf. 193. mem. 5. in ff. conf. 208. nu. 11. Beccius conf. 101. nu. 118. Curt. conf. 2. num. 15. Barbat. conf. 63. num. 11. lib. 1. Meno. conf. 1. n. 456. in epist. feud. par. 8. n. 62. vers. quid autem si feudum, & Vult. lib. 1. de feud. c. 9. n. 29. in

12 ff. Quia t vero longè ulla, & communique applausu recepta est opinio eorum, qui feudum hereditarium esse volunt, quoties in investitura heredis facta est mentio: ac proinde illud etiam ad feminas, & quoscunque alios heredes tranfire afferunt: certe ab ista opinione in praxi recedendum non est. Eamque comprobant Bald. sibi non constans in l. 1. q. 45. & 48. ff. de ver. d. iur. & in c. presentia, n. 20. de probat. Curt. jun. in tract. seu. par. 3. n. 62. Jaf. in l. 2. n. 198. C. de jur. empht. Albert. Brun. conf. 16. vers. quintus est etiam capax. Soc. jun. conf. 297. vol. 2. Soc. jun. conf. 73. nu. 22. vol. 1. Gozad. conf. 6. n. 43. & conf. 8. n. 25. Rol. a Valle conf. 3. n. 65. & conf. 60. n. 49. & conf. 96. n. 37. vol. 1. & conf. 79. n. 34. vol. 2. & conf. 1. n. 47. vol. 3. Rim. conf. 65. n. 19. Curt. conf. 256. Burlat. conf. 22. vol. 1. Fach. lib. 7. contror. jur. c. 6. Villalob. in commun. opin. tit. 1. §. n. 7. & Soarez in thesaur. recept. jur. lit. F. n. 99. alioque plures, quos referunt, & sequuntur Schrad. in tract. feud. par. 7. c. 3. n. 1. & Hart. Pistor. lib. 2. qu. 1. n. 39. Sed & communis, eaque verae Doct. conclusio est, feminas recusat nec in ecclesiasticum succedere feudum. t Tum quia textus juris feudalis generaliter designat, feminas in feudo non succedere, d. lib. 1. tit. 1. §. 3. & d. tit. 8. in prin. & §. si filia vero, lib. 1. tit. 11. §. 1. vers. ad filias vero, & d. tit. 50. lib. 2. F. Tum t quia in feudorum iure duo tantum nominantur experimentum casus, quibus feminae in feudo succedunt, quorum primus est, si femineum sit feudum, ut quod primitus feminae datum est: alter, si hoc tenore datum sit feudum masculo, ut in illud femine quoque succedat, d. tit. 8. §. si filia vero, l. 1. F. & d. tit. 11. §. 1. vers. proles enim, ubi nisi ejus conditionis sit feudum, vel eo pacto acquisitionis, & d. tit. 50. in prin. lib. 1. nisi ex patris, ubi nisi sit feudum lib. 2. F.

13 Includo t autem quorundam, est aliorum exclusio, arg. l. cum praetor, 12. in prin. ff. de iud. l. quæstion 12. §. idem respondit, 43. ff. de iur. in iur. vel in iurum. l. 1. & l. 1. ff. cum detest. 22. Ibi que Doct. ff. soluti. matri. Menoc. conf. 258. nu. 29. Tum quia f fidelitatis capitula, in tit. 5. §. 6. & 7. lib. 2. F. expresse, feminis non conveniunt, etiam in ecclesiasticis feudis. Tum postremo t quia licet Ecclesia alius bellum non intendat: si tamen bello ab aliis prematur opus habet, virorum auxilio, quo adversus vim hostis defendatur. Et ita tradunt Mart. Laud. in tit. 1. §. & quia vidimus, n. 13. lib. 1. F. Curt. jun. in tra. de seu. p. 3. mem. 1. n. 24. Schrad. in tr. seu. par. 7. c. 4. num. 36. Menoch. de adp. poss. rem. d. 4. n. 382. Fichar. conf. 15. n. 8. to. 2. Vult. lib. 1. de seu. c. 9. n. 48. pag. 426. Rosenth. d. tract. seu. c. 7. conc. 31. n. 6. & 7. huiusque referens D. Boccrus d. tract. de iure succedendi in feud. c. 18. q. 25. ubi citata finem recte subijcit jus t succedendi in ecclesiasticum feudum feminis consuetudine tibi potest, per text. in l. 1. lib. 2. F. cum per ejusmodi con-

fuetudinem ad naturam jus redeatur, l. maximum v. tit. 4. C. de liberis prætoret. vel exheredit. §. item v. tit. 15. vers. Divi autem Principes, & seq. Infit. de heredit. que ab intest. deservunt. HARP.

(B) Non succedat.] De jure communis feminae succedunt in omnibus bonis immobilibus, seu hereditariis, & in regnis, ducibus, comitatibus, iustificationibus, feudis, & c. secundum consuetudines diversorum locorum, ut not. Im. Petr. de Anchar. Philipp. Franc. in c. exanti, de supp. negl. pral. & Bald. & Card. Alex. in c. 1. §. hoc autem, qui feud. dar. poss. vide Boerium conf. 15. n. 3. GOVEAN.

(C) Deficientibus masculis.] Adde, ut per Jo. Cephal. conf. 258. numer. 15. ubi alios concordantes allegat. GIACH.

(D) Masculis deficientibus.] Nam quædam superest masculus, femina non admittitur, secundum communem per Burlat. conf. 63. numer. 7. & 9. lib. 1. GOVEAN.

(E) Feudo empto.] Vide per Rolan. novissime in conf. 41. vol. 4. & con. 40. eod. ubi plenius. Et feminas quoad sit capax feudi empti, vide per Cephal. in conf. 172. n. 12. ubi dicit feminas esse capaces, si feudum implicititer esset emptum integro pretio, nec aliud servitium esset praestandum. Sed istud secundum requisitum non placet auctori GIACH.

Sed quid in feudo empto.] Est t multi exillimant: 19 feminam in feudo emptum succedere posse. Odofred. hinc a Claro relatus, & approbatus Jaf. in l. 1. n. 51. C. de pec. empht. & conf. 57. n. 3. vol. 1. Rom. conf. 367. n. 12. & ibid. Mandos. in addit. & sing. 184. Ruin. conf. 18. n. 18. vol. 1. Gozad. conf. 9. n. 55. & conf. 36. n. 19. Campe. inter Bruns. conf. 11. n. 7. Bolognet. conf. 9. n. 55. & conf. 10. n. 47. Mart. conf. 216. n. 3. & seq. vol. 1. & conf. 193. n. 8. vol. 2. Roland. a Valle conf. 2. n. 3. & 33. conf. 48. n. 7. & conf. 99. n. 11. vol. 2. Ant. Rubicus conf. 110. n. 3. Dec. conf. 208. n. 2. & conf. 209. num. 4. & conf. 424. n. 14. & conf. 498. n. 14. Cephal. conf. 3. n. 115. & conf. 173. n. 8. Decian. conf. 58. nu. 50. Matth. Grimald. in thes. comm. opin. lit. F. in verb. in feudo empto. Schurerius in tract. de heredit. que ab intest. deserv. tit. 9. §. 8. m. 5. Menoch. conf. 498. nu. 17. cum seqq. libro 5. & And. Gail. libro 2. obser. 159. n. 3. & seqq. attamen contrarium, videlicet feminam in feudo emptum nullo modo posse succedere, longe verius, & receptius esse censet. Tum quod generaliter femina in feudo succedere jure feudorum veratur, duobus casibus exceptis, quorum superius n. 14. mentio facta est: inter quos hic non reperitur. Tum quod femina praestare ea nequit, quae forma fidelitatis a vasallo desiderata atque exigita, sicuti arguit text. in d. tit. 5. §. 6. & 7. libro 2. F. Et licet feudum pecuniarum comparatum, ob id quod contra communem feudorum naturam gratuitum non est, improprium videri possit: in rebus tamen, quae de natura feudi esse dicuntur, sicuti etiam, si de ejus successione quaeratur, propriam suam naturam retinet, ut per titam illam, ac vulgarem regulam, quod t feudum in una sui parte alteratum in ceteris suam naturam retinet, tit. 48. de feudo non habente propriam suam naturam, lib. 2. F. Soc. in l. Gallus 29. §. & videat, 12. in verb. etiam si pariter, col. 2. vers. quum conclusionem hinc, ff. de lib. & posthum. heredit. insti. Quod autem Doctores praestigati pro confirmatione suae opinionis afferunt, feudum emptum esse instar bonorum allodialium, atque in eo succedi jure contractus emptiois venditionis, non jure feudi: id ipsum est, de quo quaeritur, ut Logiet vacant) petio principii, & probatur incertum per eque incertum: imo vero jam non feudum, sed allodium dicendum esset. Et hanc sententiam ita defendunt, & amplectuntur Andr. de Iern. Mart. Laudens. & Prapof. in c. 1. §. & quia de his, qui feud. dar. poss. in usu feud. dar. in epist. feud. p. 8. n. 37. & par. 12. n. 21. Hanneton. lib. 2. de feud. c. 9. Somsbec. in Commun. ad usum feud. p. 9. n. 122. Pistor. lib. 2. q. 34. n. 8. & q. 38. n. 47. Alciati resp. 170. n. 3. Myning. cent. 5. obf. 73. Borcholt. in Commun. in consuet. feudor. c. 7. n. 65. Gazcon. in tract. de seu. ad seu. recip. resp. 6. Kirchovius in thesaur. commun. opin. cent. 1. conc. 46. n. 14. Schrad. d. tract. feud. par. 7. c. 4. n. 5. Vult. d. lib. 1. feudo 2. n. 9. num. 44. D. Boccrus d. tract. de iure succed. in feud. cap. 3. q. 26. Fachin. lib. 7. contror. jur. c. 7. n. 65. Gothofred. Anton. disp. feudali. 6. th. tit. F. Niclius disp. feud. 3. thes. sub liter. A. Rudinger. libro 1. variar. lectio. jur. feud. cap. 32. numer. 3. & sequent. Rosenthal. d. cap. 7. conclus. 34. nu. 7. sub lit. K. alioque per eum citati. HARP.

(F) Nullum praestatur servitium.] Vide & plenius de communi illa opinione per Rol. in conf. 23. n. 10. qui sub

habere feudum ex mero beneficio ipsius vasalli acquirantis, & hoc five hujusmodi feudum ex tenore investiture sit hereditarium, five ex pacto, & providentia, merito non potest repudiare ejus hereditatem, & feudum retinere.

2 Aut est feudum antiquum, sed mere, & simpliciter hereditarium, & pariter dicendum est, quod non poterit neque filius, neque agnatus hereditatem repudiare, & retinere feudum, quia de hujusmodi feudo idem judicatur, quod de ceteris alodialibus bonis vasalli, ut supra saepius dixi.

Aut est feudum antiquum informis, scilicet receptum simpliciter, nulla facta mentione filiorum, neque haredum, & hoc casu dicendum est, quod habeat locum distinctio d. cap. ut scilicet filius non possit retinere tale feudum, & repudiare hereditatem, agnatus autem possit. Et ita ab omnibus receptum esse attestatur Didac. lib. 2. resolutionum cap. 17. post num. 4. vers. Primum simpliciter, & intellexi alias in Senatu conclusum fuisse, dispositionem illius e. non habere locum nisi in hujusmodi feudo informi, & ita tenendo cessarent fere omnes difficultates in hoc articulo per Doct. excitatae.

Aut vero feudum antiquum est mixtum, scilicet hereditarium, & ex pacto, & providentia, puta, quia est concessum pro se, & haredibus, vel pro se, & filiis, & haredibus. Et hoc casu videtur, quod non possit habere locum dispositio d. cap. Nam hujusmodi feudum five sit filius, five sit agnatus, non potest habere nisi etiam sit hares, nam utraque qualitas requiritur, ut dixi supra in d. quest. 9. vers. Quandoque & tertio. Et propterea Andr. de Ifern. in d. cap. 1. tenuit, quod dispositio illius text. procedat etiam in feudo non hereditario, & sic absolute ex pacto, & providentia, ut scilicet filius non possit illud retinere, repudiata hereditate patris. Et hanc opinionem dicit esse communem Curt. jun. conf. 28. n. 29. Brun. conf. 24. in prin. Didac. lib. 3. resol. cap. 18. post n. 4. ubi etiam vers. 2. subdit, quod Sal. & Imol. in locis, de quibus paulo post mentionem faciam, falso testantur communem opin. in contrarium. Bald. autem in d. c. nu. 8. tenet contrarium, scilicet, quod imo dispositio illius e. solummodo locum habeat in feudo hereditario vel simpliciter recepto, non autem in feudo absolute ex pacto, & providentia. Et dicit Salic. in l. 2. num. 5. in fin. C. de lib. & eorum liber. quod ita se habet communis opin. Idem dicit Imol. in c. ex parte, nu. 29. de feud. quem refert, & sequitur Jac. de feud. in verb. Ita quod ipsi investiti, nu. 2. Et hanc ego sequor tanquam veriore. Neque obstat fundamentum tenentium contrarium, quia scilicet (ut ipsi dicunt) aliter intelligendo, dispositio illius e. esset elusoria. Ex quo in feudo hereditario, five sit filius, five sit agnatus, semper requiritur, quod sit hares, ad hoc ut possit habere feudum, quia licet verum sit, quod in tali feudo requiratur, quod volens succedere sit etiam hares, non tamen est verum, quod requiratur volentem in tali feudo succedere, esse haredem vasalli ultimo loco defuncti, sed sufficit, quod sit hares primi acquirentis, ut dixi in d. q. 9. (b) vers. Sed quero, & sic dispositio illius e. operabitur, quod in tali feudo pro se, & filiis, & haredibus recepto, quod est hereditarium, & ex pacto & providentia filius non poterit repudiare hereditatem paternam, & retinere feudum. Agnatus autem poterit retinere feudum, & repudiare hereditatem vasalli ultimo loco defuncti, modo alias possit ex aliqua parte esse hares primi acquirentis. Et hanc nota in practica, quia ista est notabilis, & quotidiana quaestio.

(a) Retinere feudum, & repudiare hereditatem. An + & quatenus filius, vel agnatus repudiare possit hereditatem vasalli defuncti, & retinere feudum, post Clarum nostrum, & plures alios, diligenter exponunt Joan. Borcholt. in Comment. in consuet. feudor. c. 7. par. 2. n. 94. Hartman. Pilloris lib. 2. q. 2. Herman. Valtejus lib. 1. de feud. c. 9. n. 114. Alexand. Trentacinquus var. resol. lib. 3. resol. 1. de feud. Henricus a Rosenthal. in tract. juris feud. c. 7. concl. 20. cum seq. & D. Collega Bocerus in tract. de jure succedendi feud. c. ult. q. 1. HARP. (b) Dicta quest. 9. ubi dixi remissive. GIACH.

QUESTIO LXXVII.

SUMMARI.

EX CLARO.

- 1 Jus accrescendi an habeat locum in feudis.
2 Et an in feudis concessis ab Imperatore.
3 Et quid si concessa sint pluribus in solidum.
4 Et quid in feudis concessis ab aliis Principibus.
5 Et quid in feudis antiquis.
6 Et quid si in divisionibus totum feudum obvenit uni ex fratribus, qui deinde deceaserit sine liberis, an accrescat alteri fratri.

Ex Additionibus.

- 1 An, & quatenus jus accrescendi in feudis locum habeat, remissive.

Quero, an in successione feudorum locum (a) habeat jus accrescendi? Hanc est quotidiana quaestio, & valde utilis. Pro cuius resolutione fac regulam quod in successione feudorum non habeat locum (b) jus accrescendi. Ita probat text. in cap. 1. §. & quia videmus, vers. Sin autem unus, de his, qui feudum dare poss. & hanc est communis conclusio, ut attestatur Curt. jun. de feudis, in 2. parte principalis, circa finem in 3. dubitatione principalis, circa materiam acquisitionis feudis. Nam feudum est contractus, ut dixi supra q. 6. In contractibus autem non est locus juri accrescendi, ut dixi supra lib. 3. §. jus accrescendi.

Scias tamen in primis, quod secundum aliquos haec conclusio non habet locum in feudo concessio ab Imperatore. Nam in eo multo tenent, quod habeat locum jus accrescendi. Et haec limitatio per eos colligi videtur ex text. in l. unica, C. si liberalli Imper. socius, li. 10. ubi Imperat. generaliter statuit, quod si quis ex his, quibus communiter aliquid ab eo donatum est, nullo haredis relicto deceaserit, ad consortem potius, quam ad personam aliam pars decedentis perveniat: de quo text. dixi in d. §. jus accrescendi. Sed punctus est videre, an dispositio d. l. unica. quae simpliciter loquitur de donationibus Imperatoris, habeat locum etiam in feudis, quae communiter a principe aliquibus concessa sunt. Et in hoc varie sunt opin. Doctorum. Nam Bald. in l. unica, num. 15. ff. de cad. toll. tenet, quod sic: & hanc opin. dicit esse communem Jas. in l. si mihi, & Titio, n. 6. de verb. oblig. & conf. 17. col. 6. vers. Et tenendo, lib. 4. & conf. 136. n. 4. eodem vol. Curt. jun. in d. 3. dubitat. Grat. conf. 4. n. 14. lib. 1. Socin. jun. conf. 73. nu. 22. & seq. lib. 1. Contrariam tamen sententiam, quod scilicet etiam in feudo a principe pluribus simul concessio non habeat locum jus accrescendi, tenuit Cyn. in l. unica, circa fin. C. quando non pet. part. quem multi sequuntur, quos rececit Molyn. in Apost. ad Alex. conf. 30. sub n. 8. lib. 1. affirmans, quod imo quicquid dixerint alii, haec est crebrior opin.

Sed

3 Sed certe credo, quod prima (c) opin. sit magis communis, & etiam verior, quod scilicet in feudis a principe simul concessis habeat locum jus accrescendi. Cum enim in aliis concessionibus Principum ita reperitur cautum de jure communi, illi standum est etiam in feudis, ex quo expresse non reperitur jure feudorum dispositum in contrarium. Quia tamen quaestio non est sine difficultate, ad evitandas opin. aliquando consului, quod in investitura apponerentur illa verba, cullibet eorum in solidum. Ubique enim investitura concessa est duobus, & univocum vel cullibet eorum, eo casu proculdubio uno deficiente, alter habebit totum. Ita decidit Bald. in c. 1. §. 1. n. 4. de success. feud. & est comm. conclusio, quae non habet contradicentem, ut ait Curt. sen. conf. 49. n. 54. quem refert Bello conf. 20. n. 3. & dicit Sigil. conf. 15. feud. nu. 4. quod ita praecedens conclusio ab omnibus Doct. limitatur.

Et haec quidem conclusio satis de plano procedere videtur in feudo concessio ab Imper. de quo loquitur text. in d. l. unica, Cod. de liberali Imper. ut scilicet in eo locum habeat jus accrescendi. Sed quid si fuerit concessum ab aliis Principibus? Resp. quod idem dicendum est etiam in feudo concessio a Regibus, secundum Bald. in l. 1. n. 2. de duob. fratrib. & Ca. investit. & etiam ab aliis Principibus non recognoscens superiorem. Et quod dispositio d. l. unica. procedat in quocunque Principe, qui superiorem non recognoscit, dicit esse communem sententiam Curt. sen. in d. conf. 49. post n. 50. vers. Modo sic. Et ita etiam communiter teneri attestatur Socin. jun. in d. conf. 73. n. 7. & hanc opin. mihi placet, quia quilibet princeps non recognoscens superiorem habet in suo dominio idem jus, quod habet Imperator in toto orbe, ut dixi supra lib. 2. §. principes.

Quando autem quis dicatur sine haredede decedere ad hoc, ut in feudo sit locus dispositioni d. l. unica, dixi in d. §. jus accrescendi.

Secundo principaliter scias, quod ista conclusio quae habet, quod in feudis non habet locum jus accrescendi, est intelligenda, ut procedat in feudo novo. Nam in tali feudo verum est, quod non habeat locum jus accrescendi. Et ista est communis regula, ut ait Paris. conf. 16. n. 2. lib. 4. Grat. in d. conf. 4. n. 51. lib. 1. Sed quando feudum est antiquum, tunc inter descendentes a primo acquirente procedit successio, non quidem ex jure accrescendi, sed ex jure investiturae paternae. Ita colligitur ex text. in c. 1. ubi gl. in verb. Patris, vel avi. de feud. March. & est comm. opi. ut dicit Alex. conf. 21. n. 5. lib. 5.

Sed pone: duo fratres successerunt in feudo paterno, & in divisionibus tale feudum obvenit totum uni ex eis, qui deinde deceffit sine liberis, quaro, nunquid feudum ipsum accrescet alteri fratri? Respon. Bald. in l. unica, num. 33. C. quando non pet. part. tenet, quod non accrescet fratri, ex quo apud eum nulla portio feudi reperiebatur. Contrariam tamen opin. tenet idem Bald. in l. 1. post num. 8. vers. 11. queritur, ff. de ver. oblig. & hanc opin. est magis commun. ut attestatur Aret. in l. qui Roma. §. duo fratres, col. pen. vers. pro decisione hujus quest. ff. de verb. oblig. quem refert, & sequitur Ruin. conf. 8. post num. 11. lib. 1. & conf. 11. num. 14. eodem vol. Ego credo Bald. in d. l. unica, bene dixisse, quod scilicet feudum alteri non accrescit: nam in jure accrescendi portio accrescit portioni, non personae, ut dixi in d. §. jus accrescendi. Sed bene verum est, quod frater hoc casu nihilominus succedit in feudo, licet non per jus accrescendi, sed tenore investiturae, & ita procedit secunda opin. Sed quid si frater in divisionibus renunciasset omni juri, &c. nunquid hoc casu, non obstante renunciatione, poterit venire ad feudum, si frater sine liberis decefferit? dicit infra hoc eod. lib. §. renunciatio.

[a] An in successione feudorum locum habeat jus accrescendi. An & quatenus in feudis jus accrescendi locum sibi vindicet, post Clarum nostrum, & ab eo hic relatus, plenissime declarat Ludolphus Schraderus in tract. de feud. p. 1. c. 1. Hermann. Vult. lib. 1. de feud. c. 9. n. 119. & Henric. a Rosenthal. in tract. juris feudali. c. 6. concl. 73. & seq. HARP.

(b) Habeat locum jus accrescendi. Intellige in feudis ab inferiori concessis, in quibus non habet locum jus accrescendi, sicut in concessis a principe superiorem non recognoscens, ut in Rege Francie, c. per venerabilem, qui fil. sint legit. Per quem text. dicit Bald. in l. unic. §. in primo, C. de cad. toll. & in cap. 1. de duobus fratrib. de no. be. investit. quod si feudum concedatur a principe pluribus, uno repudiante, vel sine haredede mortuo, portio sua accrescit socio, vide Guil. Bened. in repet. c. Raynarius, in praed. n. 147. est. de testibus. GOVEAN.

(c) Prima opin. &c. Et hanc opinionem tenet Alex. in d. conf. 30. n. 8. qui n. 18. dicit, quod quicquid tamen sit, facit in feudis individuus, ut per eum. GIACH.

QUESTIO LXXVIII.

SUMMARI.

EX CLARO.

- 1 Clericus, vel monachus an succedat in feudo,
2 Et an ad hoc ut transeat perpetuo in Ecclesiam.
3 Et quid in feudis majoribus.
4 Et quid si praestatur servitium personale.
5 Et quid in clerico constituto in saecris.

Ex Additionibus.

- 1 Num clerici succedant in feudo.
2 An, & quatenus equites Hierosolymitani ad feudorum successionem admittantur.

Quero, an clericus (a) succedat in feudo? Hanc quaestio a Doct. satis confuse tractatur, non distinguendo casus, in quibus possit in practica contingere, potest enim esse, quod habens feudum efficiatur monachus, aut clericus, vel quod feudum ipsum ad aliquem jam clericum jure investiturae, vel aliter devolvatur. Et ergo, quod quando vasallus efficitur (b) monachus, aut servitium, quod praestatur pro ipso feudo, est reale, quia scilicet praestatur res, vel pecunia: five etiam est personale, quod tamen potest a clerico honeste praestari per se, vel per idoneum substitutum: & tunc feudum durat, & transit in monasterium, alias autem feudum non durat, sed finitur, & ad dominum directum revertitur, & ingressus a sacramento fidelitatis absolvitur. Et hanc distinctionem tenent communiter Doctores, ut attestatur Salicet. in Authent. ingressi, n. 11. C. de sacros. Eccles. quem refert Allard. dec. 320. num. 2. & 3. & Dec. in c. in praesentia, n. 74. de probato, & Curt. jun. de feud. in 2. par. 3. partis principalis, quest. 10. & Jacob. de feud. in verbo. Et quibusvisque haredibus, nu. 4. Dicit etiam Alex. conf. 10. num. 8. lib. 5. quod ita tenent omnes, quod consilium est duplicatum in consil. 98. lib. 6.

Quae tamen opin. intelligenda est, ut procedat, non ad hoc, ut feudum ipsum perpetuo remaneat apud monasterium, sed tantum ad hoc, ut monasterium illud habeat durante vita feudatarii, quoad commoditates ipsius feudi. Ita dicit Bald. in c. 1. num. 2. de milit. vasal. qui arma bellica, &c. & in hac opin. non datur contradicitor, ut ait Capye. dec. 10. n. 10.

Sed haec conclusio mihi nunquam placuit, quod scilicet

C c 4